

I

PÁTRANIE PO MÁGOCH

Bel Riose cestoval bez sprievodu, aký predpisuje dvorná etika pre veliteľa flotily v stále ešte vzdorovitej hviezdnej sústave na pomedzí Galaktického impéria.

Bol totiž mladý, energický (natolko energický, že ho chladne vypočítaví dvorania poslali radšej čo najďalej od centra) a večne zvedavý. O tejto poslednej vlastnosti kolovali čudodne poprekrúcané príbehy, ktoré rozprávali stovky a aspoň nejasne poznali tisíce ľudí. Zvyšné dve boli základom pre jeho vojenskú kariéru. Kombinácia všetkých troch bola neporaziteľná.

Vystúpil z otrepaného pozemného vozidla, ktoré dal komusi zrekvirovať, a prešiel k dverám ošumelého sídla, ktoré bolo cieľom jeho cesty. Čakal. Oko fotobunky pokrývajúcej celú hornú časť zárubne ožilo, dvere mu však otvorili ručne.

Usmial sa na starca za nimi. „Som Riose...“

„Ja vás poznám.“ Starec sa ani nepohol. Nezdalo sa, že by ho táto návšteva zaskočila. „Čo chcete?“

Riose o krok ustúpil, aby dal najavo, že sa nikam netlačí. „Prichádzam v mieri. Ak ste Duceom Barr, chcel by som vás poprosiť o rozhovor.“

Duceom Barr mu ustúpil z cesty a steny na chodbe sa rozsvietili. Generál vošiel do kvalitne osvetleného domu.

„Vy také máte aj na Siwenne?“

Barr sa napäto usmial. „Inde ako u mňa už asi nie. Tieto musím pravidelne opravovať, aby som ich udržal v prevádzke. Ospravedlňujem sa za dvere. Fotonické oko registruje návštevníka, ale mechanizmus na otváranie už nefunguje.“

„Nezvládáte opravy?“ opýtal sa generál trocha posmešne.

„Niektoré diely sa už skrátka nedajú zohnať. Posadte sa, prosím. Dáte si čaj?“

„Na Siwenne? Veď tu je to priam spoločenská povinnosť!“

Starý patricij sa ticho stiahol s nenápadným úklonom – ceremoniálnym dedičstvom po aristokracii z lepších čias minulého storočia.

Riose sa pozeral, ako odchádza, a v jeho silenej elegancii sa objavili prvé trhliny. Mal iba vojenské školy a aj jeho životné skúsenosti boli len z vojenského prostredia. Ako sa hovorí, tisíckrát stál smrti tvárou v tvár, vždy však išlo o celkom známu a hmatateľnú hrozbu. Preto nebolo nič divné na tom, že uctievaného „Leva 20. flotily“ mrazilo z nečakane zatuchnutej atmosféry starobylej miestnosti.

Vedel, že tie malé škatuľky z tvrdého čierneho celuloиду, čo ich tam boli plné police, sú knihy. Ich názvy mu nič nehovorili. Väčší prístroj na konci izby potom musel byť zariadenie, ktoré ich obsah spracúva na obraz a zvuk. Ešte nikdy žiadne nevidel v prevádzke, ale počul o nich.

Raz mu vraveli, že kedysi dávno – za zlatých čias, keď Impérium zaberalo celú galaxiu – sa takéto rady kníh nachádzali v deviatich z desiatky domácností.

Teraz však treba strážiť hranice a knihy sú aj tak len pre starcov. A polovica príbehov zo zlatých čias je určite vymyslená. Ba aj viac ako polovica.

Barr priniesol čaj a Riose sa posadil. Hostiteľ podvihol šálku ako pri prípitku. „Na vašu česť.“

„Ďakujem. Aj na vašu.“

Ducem Barr sa rozvážne spýtal: „Hovorí sa, že ste mladý. Tridsaťpäť?“

„Skoro. Tridsaťštyri.“

„V tom prípade,“ oznámil mu jemne, no dôrazne, Barr, „musím začať ľútostivým upozornením, že nemám k dispozícii žiadne čarovné mastičky ani nápoje lásky. Absolútne nedokážem ovplyvniť náklonnosť akejkoľvek dámy, ktorá by vás mohla zaujímať.“

„V tomto ohľade nepotrebujem žiadne umelé pomôcky, pane,“ nechtiac vyslovil tak samolúbo, že prezradil, ako veľmi ho tá predstava pobavila. „Často za vami chodia s takýmito požiadavkami?“

„Dost často. Nanešťastie, neznalá verejnosť si neraz mylí učenca s čarodejníkom a zdá sa, že milostný život si vyžaduje viac mágie a kúzel ako čokoľvek iné.“

„Čo by vlastne bolo aj celkom prirodzené. Mne však ide o niečo iné. Učenosť si nespájam s ničím okrem schopnosti nachádzať odpovede na ťažké otázky.“

Siwennčan zachmúrene poznamenal: „Možno sa mýlite presne ako oni!“

„Možno áno, možno nie.“ Mladý generál položil šálku do zvonovitého puzdra a automaticky sa mu dolial čaj. S drobným šplachnutím doň hodil kapsulu s dochucovadlom. „Povedzte mi, milý patricij, kto presne sú mágovia? Teraz myslím ozajstných mágov.“

Barra zaskočilo, že ho oslovuje titulom, ktorý sa už dávno nepoužíva. „Žiadni mágovia neexistujú,“ odvetil rýchlo.

„Ale ľudia o nich hovoria. Na Siwenne sa to priam hemží historkami o mágoch. Vytvárajú sa okolo nich celé sekty. Povedal by som, že nejako súvisia s tými skupinami vašich krajanov, ktorí túžia po vysnených starých časoch so slobodou a autonómiou, ako tomu hovoria. Skôr či neskôr sa z tejto záležitosti stane hrozba pre štát.“

Starec pokrútil hlavou. „Ale prečo sa na nich pýtate mňa? Máte azda podozrenie na vzburu so mnou na čele?“

Riose pokrčil plecami. „Nie, vôbec nie. Aj keď by to nebolo až také pritiahnuté za vlasy. Váš otec strávil časť života vo vyhnanstve a vy sám ste boli dlho zapálený vlastenec a šovinista. Ako hostovi sa mi to nesluší spomínať, no musím, lebo bez toho by som svoj cieľ skrátka nedosiahol. Ale sprisahanie hneď teraz? Za posledné tri generácie zo Siwenny vymlátili aj posledné zvyšky odporu.“

Starec s námahou povedal: „Budem rovnako nezdvorilý hosť ako vy host. Pripomeniem vám, že jeden vicekráľ kedysi rozmýšľal celkom ako vy. Aj on si rovnako nevážil zlomných Siwennčanov. Na jeho príkaz sa z môjho otca stal žobrák na úteku, z bratov mučeníci a zo sestry obeť samovraždy. Lenže ten vicekráľ zomrel primerane hnusnou smrťou, ktorú mu privodili práve tí Siwennčania, ktorými tak pohrdal.“

„Ach, áno, a tým ma privádzate k niečomu, čo som aj tak chcel povedať. Smrť tohto vicekráľa pre mňa už tri roky nie je záhadou. V osobnej garde mal mladého vojaka, ktorý sa zachoval veľmi... zaujímavo. Ten vojak ste vy, ale detaily asi rozoberať nemusíme, však?“

Barr chvíľu mlčal. „Netreba. Čo navrhujete?“

„Aby ste mi odpovedali na otázku.“

„Zo strachu z vašich vyhrážok? Som dosť starý na to, aby pre mňa život zase až toľko neznamenal.“

„Milý patricij, žijeme v ťažkých časoch,“ pripomenul mu Riose veľavravne. „Máte deti a priateľov. Máte krajinu, ktorej ste aspoň slovne sľubovali vernosť a vzdávali česť. Vari si nemyslíte, že ak sa rozhodnem udrieť, zacielim tak mizerne, že to bude smerovať priamo na vás?“

Barr sa chladne opýtal: „Čo chcete vedieť?“

Riose mu odpovedal s prázdnu šálkou v ruke. „Počúvajte ma, milý patricij. V tejto dobe majú najväčší úspech tí vojaci, ktorí vedú slávnostné prehliadky pred imperiál-

nym palácom alebo sprevádzajú luxusné lode jeho imperiálnej jasnosti na ceste na niektorú z letných planét. Ja... som v tomto ohľade zlyhal. Zlyhal som ako tridsaťštyriročný a zlyhám aj neskôr. Pretože, viete, rád bojujem.

Preto ma poslali až sem. Pre dvorný život som skrátka problematický. Nesprávam sa podľa ich etikety. Urážam nadutých šľachticov aj urodzených admirálov, ale som pridobrý veliteľ lodí aj ich posádok na to, aby ma len tak odpálili niekam do kozmu. Preto sa rozhodli pre Siwennu ako druhú najlepšiu možnosť. Je to pohraničný svet, vzdorovitá provincia kdesi vo vzdialenej pustatine. Je dosť ďaleko, aby som z nej nikoho neznepekovojoval.

No a tak tu dnes trčím. Nie sú tu žiadne povstania, ktoré by bolo treba potlačiť, a pohraniční vicekráli sa v poslednom čase akosi nebúria – prinajmenšom od chvíle, keď jeho imperiálna jasnosť tak exemplárne zatočila s Mountelom, miestodržiteľom na Paramayi.“

„Silný imperátor,“ zamrmlal Barr.

„Áno. Zišlo by sa takých aj viac. Je to môj panovník; na to nezabúdajte. Bránim jeho záujmy.“

Barr ľahostajne mykol plecóm. „Ako sa to týka témy?“

„To vám hneď vysvetlím. Mágovia, na ktorých sa pýtam, prichádzajú spoza hraníc – zo svetov ďaleko za územím Imperia, kde sú hviezdy roztrúsené len veľmi riedko...“

„... a chlad prázdneho vesmíru preniká až do kostí,“ dokončil zaňho Barr.

„Je to z nejakej básne?“ zamračil sa Riose. Na verše momentálne naozaj nemal chuť. „Tak či onak, sú z periferie – z jediného územia, na ktorom môžem bez obmedzení bojovať za slávu imperátora.“

„Takže podporíte imperátorské záujmy a zároveň uspokojíte svoju túžbu po dobrom boji.“

„Presne. Musím však vedieť, proti čomu bojujem – a s tým by ste mi mohli pomôcť vy.“

„Ako viete?“

Generál si ležérne odhryzol z koláčika. „Lebo už tri roky pozorne sledujem každú klebetu, každú povedačku, každý náznak útržku informácií o mágoch... a z toho množstva, čo som zhromaždil, panuje všeobecná zhoda len v dvoch veciach, ktoré teda asi budú pravdivé. Prvou je, že mágovia pochádzajú z okraja galaxie na ramene, na ktorom leží aj Siwenna, a druhou zase fakt, že s jedným z nich sa osobne stretol váš otec.“

Starý Siwennčan naňho uprene hľadel a Riose pokračoval: „Radšej by ste mi mali povedať, čo viete...“

Barr zamyslene nadhodil. „Bolo by zaujímavé prezradiť vám niektoré veci. Bol by to môj vlastný psychohistorický experiment.“

„Aký?“

„Psychohistorický.“ Starcov úsmev odrazu pôsobil trochu nepríjemným dojmom. Stroho vyhlásil: „Dajte si ešte čaj. Toto bude na dlhšie rozprávanie.“

Pohodlne sa rozvalil na mäkkom čalúnení svojho kresla. Svetlá v stenách sa stlmili, takže ani generálov ostrý profil už nepôsobil tak príkro.

Ducem Barr spustil: „Viem o tom len vďaka dvom náhodám. Prvou je, že som sa narodil svojmu otcovi v tejto krajine. Tento príbeh sa začína pred štyridsiatimi rokmi, krátko po veľkom masakri, keď sa otec skrýval v lesoch na juhu a ja som slúžil ako strelec vo vicekráľovej osobnej flotile. Mimochodom, ide o toho istého vicekráľa, ktorý nariadil masaker a neskôr zomrel takou krutou smrťou.“

Trpko sa usmial a pokračoval: „Otec bol patricij Impéria a senátor na Siwenne. Volal sa Onum Barr.“

Riose ho netrpezlivo prerušil: „Okolnosti jeho exilu poznám do posledného detailu. Nemusíte ich rozoberať.“

Siwennčan ho ignoroval a pokračoval presne tam, kde skončil. „Kým bol v exile, zastavil sa uňho neznámy tulač. Bol to obchodník zo samého okraja galaxie – mladý muž s nezvyčajným prízvukom, ktorý nevedel nič o nedávnej histórii Impéria, ale zato ho chránil osobný štít zo silového poľa.“

„Silové pole pre jediného muža?“ zvolal Riose podráždene. „To azda nie! Aký generátor by mal dosť sily, aby skondenzoval štít na rozmery jediného človeka? Do galaxie, vari za sebou ťahal na vozíku atómový zdroj s kapacitou päťtisíc miriaton?“

Barr ticho odvetil: „Práve toto je mág, o ktorom počujete v klebetách, príbehoch a mýtoch. Neniesol si žiadny viditeľný generátor, no ani najsilnejšia ručná zbraň nemala šancu preniknúť cez štít, čo ho chránil.“

„A to je všetko? Vari sa všetky príbehy o mágoch zrodili z mumľania starca, ktorého zlomilo utrpenie a vyhnanstvo?“

„Príbehy o mágoch sú staršie ako môj otec, pane. Navyše o nich existujú aj hmatateľné dôkazy. Po návšteve u otca ten človek išiel za technoguruom v meste, ktoré mu otec poradil, a nechal uňho rovnaký generátor silového poľa, aký mal sám na sebe. Otec ho získal po tom, čo krvavý vicekráľ skončil na popraviske a on sa mohol vrátiť z vyhnanstva. Trvalo mu dlho, kým ho našiel...“

Tak či onak, ten generátor visí na stene priamo za vami, pane. Nefunguje. Fungoval len prvý dva dni, ale keď sa naň pozriete, aj teraz vám bude jasné, že ho nevyrobili nikde v Impériu.“

Bel Riose sa načiahol za opaskom z kovových článkov pripevneným na oblej stene. Odlepil sa s tlmeným syčaním

zadržiavacieho poľa, ktoré sa uvoľnilo na dotyk jeho ruky. Hneď ho zaujal elipsoid na konci opaska. Nebol väčší ako vlašský orech.

„Toto má byť...“

„To bol ten generátor,“ prikývol Barr. „nanešťastie už nie je. Tajomstvá jeho fungovania sa už nedozvieme. Subelektro-nické skúmanie ukázalo, že sa zlial do jedinej kovovej hrče a ani najpodrobnejšie štúdium vzorov lomu nestačí na rozoznanie jednotlivých prvkov, z ktorých sa skladal pred fúziou.“

„Tak potom ten váš údajný dôkaz stále stojí len na prázdnych slovách bez ničoho, čo by ich podporilo.“

Barr mykol plecami. „Chceli ste počuť, čo viem. Dokonca ste sa mi vyhrážali násilím, ak vám to neprezradím. Ak sa k tomu chcete teraz stavať skepticky, čo ja s tým? Mám prestať?“

„Nie! Hovorte!“ zavelil generál drsne.

„Po otcovej smrti som pokračoval v jeho bádani a potom sa stala druhá z náhod, ktoré som vám spomínal. Spočívajú v tom, že Siwennu dobre poznal aj Hari Seldon.“

„A to je zase kto?“

„Hari Seldon bol učenec z čias imperátora Dalubena IV. Bol to psychohistorik – posledný a najväčší predstaviteľ tohto odboru. Raz navštívil aj Siwennu, keď bola ešte veľkým centrom obchodu, umenia a vedy.“

„Hm,“ zamrmlal Riose kyslo. „Nájde sa vari stagnujúca planéta, ktorá netvrdí, že za starých čias bola rozkvitajúcim centrom toho či onoho?“

„Časy, o ktorých hovorím, sa odohrávali pred dvoma storočiami, keď ešte imperátor vládol galaxii do poslednej hviezdy. Siwenna bola vtedy vážená planéta uprostred Impéria, nie iba barbarská provincia kdesi v pohraničí. Za tých čias Hari Seldon predpovedal úpadok imperiálnej moci a nevyhnutnú barbarizáciu celej galaxie.“

Riose sa nečakane zasmial. „Tak on to predpovedal, hovoríte? Tak potom to nebol bohvieaký učenec. Impérium je dnes silnejšie ako kedykoľvek za posledných tisíc rokov. Vaše staré oči oslepila chladná pochemúrnosť sveta v pohraničí. Niekedy si zájdite na niektorú z vnútorných planét a uvidíte tú nádheru a bohatstvo.“

Starec smutne pokrútil hlavou. „Krvný obeh sa najprv zastavuje na samom okraji. Nejaký čas trvá, kým rozklad prenikne až do srdca. Samozrejme, teraz hovorím o viditeľnom, jasnom rozklade a nie o tom vnútornom, ktorý prebieha už nejakých pätnásť storočí.“

„Ale keď ten váš Seldon predpovedal galaxiu, ktorá sa prepadne do hlbín barbarstva,“ pokračoval generál pobaveno, „tak čo plánoval ďalej?“

„Z tohto dôvodu založil na opačných koncoch galaxie dve Nadácie s najlepšimi, najmladšími a najsilnejšími ľuďmi. Mali v nich žiť, zakladať si rodiny, rásť a rozvíjať svoj nový svet. Miesta, kde vznikli, nevybral náhodne. Dôkladne si ich premyslel, rovnako ako čas ich vzniku a ich bezprostredné okolie. Všetko zariadil tak, aby budúcnosť, ktorú odhalil pomocou pevných zákonov psychohistorickej matematiky, znamenala skorú izoláciu od hlavnej časti imperiálnej civilizácie. Iba tak v nich mohli postupne vzniknúť zárodky druhého Galaktického impéria, ktoré neodvratnú dobu temna skrátí z tridsiatich tisícročí na jediné.“

„A vy ste na to prišli kde? Zdá sa, že to poznáte do detailu.“

„Nepoznám a nikdy som nepoznal,“ vyhlásil patricij vyrovnané. „Je to len bolestný výsledok skladania útržkov informácií, na ktorých pracoval otec, s tou troškou, ktorú som odhalil sám. Základy to má chatrné a nadstavba je len romantická predstava na vyplnenie prázdnych miest. Som však presvedčený, že v podstate je to pravda.“

„Vás nie je ťažké presvedčiť.“

„Naozaj? Stojí za tým štyridsať rokov výskumu.“

„Hm... Štyridsať rokov? Ja by som to vyriešil za štyridsať dní. Vlastne by som asi aj mal. Bolo by to... iné.“

„A ako by ste to dokázali?“

„To je predsa jasné. Môžem zahájiť prieskum. Môžem nájsť túto Nadáciu, o ktorej rojčíte, a pozrieť si ju na vlastné oči. Vravíte, že boli dve?“

„Záznamy hovoria o dvoch. Podporné dôkazy sa našli len o jednej, čo je pochopiteľné, lebo druhá by mala byť až kdesi na opačnom konci galaxie.“

„Tak teda navštívime tú bližšiu.“ Generál vstal a napravil si opasok.

„Viete, kde ju hľadať?“ spýtal sa ho Barr.

„Svojím spôsobom áno. V záznamoch predposledného vicekráľa, ktorého ste tak spektakulárne zavraždili, sú aj podozrivé správy o barbaroch z vonkajších planét. Za barbarského princa dokonca vydal jednu zo svojich dcér. Nebojte sa, cestu si nájdem.“

Podal starcovi ruku. „Ďakujem za pohostinnosť.“

Ducem Barr podávanú ruku mdlo prijal a strojene sa uklonil. „Vaša návšteva bola pre mňa veľkou čťou.“

„A čo sa týka informácií, ktoré ste mi dali,“ pokračoval Bel Riose, „myslím, že presne viem, ako sa vám za ne poďakovať, keď sa vrátim.“

Ducem Barr ho zdvorilo vyprevadil k dverám, a keď generálovo auto mizlo v diaľke, ticho povedal: „Ak sa niekedy vrátite.“

Isaac Asimov
NADÁCIA A IMPÉRIUM

Prvé slovenské vydanie

Z anglického originálu *Isaac Asimov: Foundation and Empire*,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Bantam Spectra Books, New York 2004,
preložil Patrick Frank.

Vydalo vydavateľstvo Lindeni v Bratislave v roku 2020
v spoločnosti Albatros Media Slovakia, s. r. o.,
so sídlom Mickiewiczova 9, Bratislava, Slovenská republika.

Číslo publikácie 2 222

Jazyková redakcia Eva Piarová
Zodpovedný redaktor Erik Fazekaš
Technická redaktorka Jana Urbanová
Sadzba Alias Press, s. r. o., Bratislava
Tlač TNM PRINT, s. r. o., Chlumec nad Cidlinou

Cena uvedená výrobcom predstavuje nezáväznú
odporúčanú spotrebiteľskú cenu.

Objednávky kníh:
www.albatrosmedia.sk
eshop@albatrosmedia.sk
tel.: 02/4445 2046

© Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2020
Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa
nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania
v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez
písomného súhlasu vydavateľa.

ALBATROS MEDIA